

اللغة الفارسية

مواد مخدر از دید گاه اسلام

مؤلف : دکتر / عبد الله الطيار

مترجم : قريب الله مطيع

مواد مخدر از دیدگاه اسلام

مؤلف: دکتر عبد الله طیار

مترجم: قریب الله مطیع

③ عبد الله محمد الطيار ، ١٤٢٤ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر .

الطيار ، عبد الله محمد

المخدرات في الفقه الاسلامي (باللغة الفارسية) ، / عبد الله محمد
الطيار ، قريب الله مطيع - المدينة المنورة ، ١٤٢٤ هـ .

٥٤ ص : ١٧ × ١٢ سم

ردمك : ٩٩٦٠-١٠-٦٧٩-٩

١- الجنائيات (فقه إسلامي) ٢- المخدرات ، أمطيع ، قريب الله
(مترجم) ب . العنوان .

ديوي ٢٥٥،٤ ٤٥٧٣ / ١٤٢٤ هـ

رقم الإيداع : ١٤٢٤ / ٤٥٧٣

ردمك : ٩٩٦٠-١٠-٦٧٩-٩

بسم الله الرحمن الرحيم

این رساله کوچک فشرده کتاب ((المخدرات فی الفقه الاسلامی)) نوشته دکتر عبدالله الطیار است، احکام، مسایل و فتاوی علمای مذاهب، نظریات دانشمندان بزرگ اسلام، فیصله های سازمان های جهانی در مورد مواد مخدره، که ارتباط به وضعیت کنونی کشور عزیز ما دارد، از این کتاب بیرون آورده شده و به زبان دری ترجمه شده است، خداکند در راه جلوگیری و مبارزه علیه این مواد مهلک مؤثر تمام شود.

طبعا این رساله خالی از اشتباه نخواهد بود، از خوانندگان گرامی قبلاً پوزش می خواهم، و در پایان از برادرانی که در زمینه ترتیب مسایل، تصحیح، نوشته و چاپ این رساله بامن سهم گرفته و همکاری نموده اند، صمیمانه اظهار سپاس مینمایم.

باتقدیم احترام

قریب الله مطیع

بسم الله الرحمن الرحيم

فضیلت رزق حلال

ستایش و سپاس خداوند عالمیان را ست، آن ذاتیکه
آفریننده زمین و آسمان است، ذاتیکه انسان را بیآفرید و
بر همه مخلوقاتش برتری داد.

درود و سلام فراوان بر رسول گرامی ما حضرت
محمد ﷺ آنکه بشریت را از تاریکی به روشنی رهنمون
فرموده. همه پاکی ها را حلال، و از پلیدی ها باز داشتند.
وبعد:

خداوند ﷻ زمین را برای انسان هموار ساخت و
همه چیزها را برایش مسخر گردانید تا از آن بطور درست
و در راه درست استفاده نماید، و بخاطر بدست آوردن روزی
حلال بکوشد، تنبلی و سستی را به بهانه این و آن به خود

راه ندهد. انسان زحمتکش با هر نوع پیشه و حرفه مباح، نزد مردم محبوب و محترم است، چنانکه انسان بی کار و تنبل که بار دوش دیگران است، سبک، و از نظرها افتاده می باشد.

اسلام کار و پیشه را محترم شمرده هرگز اجازه نمیدهد تا شغلی یا پیشه ای که از آن روزی حلال بدست می آید مورد تمسخر قرار گیرد پیامبر بزرگ اسلام حضرت محمد ﷺ یاران خود را همیشه توصیه به کار و عمل می نمودند چنانکه فرموده اند: (اگر کسی از شما ریسمانی را گرفته و هیزم برپشت خویش بیاورد، و آنرا بفروشد، خداوند ﷻ رویش را از آتش دوزخ باز می دارد)^۱

۱- متفق علیه.

مسلمان می تواند از راه های زیادی روزی حلال را بدست آرد مثلاً از راه زراعت، تجارت، صناعت و یاهر پیشه دیگری و یا وظیفه که مبتنی بر حرام نبوده و معاونت در ظلم و تجاوز بالای دیگران نباشد.

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا

فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحِلِّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ ﴿

طه: ۸۱

ترجمه: (و بخورید از چیزهای پاکیزه ایکه برای شما روزی گردانیده ایم ولی در استفاده از آن افراط نکنید تا مبادا خشم من بر شما فرود آید و بر کسیکه خشم من فرود آید واقعاً که هلاک می شود).

ولی بعضی پیشه و حرفه های هست که اسلام آنرا بر امت محمد ﷺ حرام قرار داده است، چون بر اخلاق و آداب

و آبرو و عزت افراد جامعه تاثیر منفی میگذارد، مثل زنا (که در کشورهای غربی به پیشه وران آن جوازنامه داده می شود) تعلیم رقص، موسیقی، ساختن مجسمه و بت، و شراب و مواد مخدر، و تجارتنی که در آن فریب و ظلم باشد، یا بهره برداری از راه های که اسلام از آن منع نموده مانند تجارت شراب، مواد مخدر، خنزیر، بت و مجسمه و غیره، خداوند ﷻ می فرماید: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ

بِالْبَطْلِ وَتَذَلُّوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ

النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿ البقرة: ۱۸۸

ترجمه: (مال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید بطوریکه آنرا به حاکمان رشوت بدهید و بدین وسیله قسمتی از مال مردم را به ناحق بخورید در حالیکه شما می دانید).

یعنی کسی از شما مال دیگری را به ناحق نخورد پس درین قمار، فریب، غارت انکار حقوق دیگران و گرفتن مال کسیکه وی بدادن آن راضی نباشد و یا اینکه شریعت آنرا حرام گفته باشد اگر چه به توافق طرفین صورت گرفته باشد مانند پولی که از راه زنا بدست آورده شود، و مبلغی که به فال بین داده می شود، و پول شراب و خنزیر و غیره داخل است.

پیامبر اسلام ﷺ زشتی روزی حرام را چنین بیان می کنند: (ای مردم! حقا که خداوند عزوجل پاک است، جز پاک چیزی دیگر را نمیپذیرد، و خداوند عزوجل به آنچه که پیامبران را امر نموده بود، مؤمنان را نیز امر فرموده است، سپس این آیات را تلاوت نمودند: ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ المؤمنون: ۵۱

ترجمه: (ای پیامبران! از خوردنی های پاکیزه بخورید و عمل نیکو انجام دهید، بی گمان من به آنچه انجام می دهید آگاهم) و این آیت را نیز تلاوت نمودند: ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ البقرة: ۱۷۲
 ترجمه: (ای مؤمنان! از چیزهای پاکیزه ای که برای شما روزی گردانیده ایم بخورید).

سپس در مورد شخصیکه سفر دراز و طولانی را می پیماید، که گرد، غبار و آشفته گی بر چهره اش هویدا است ، دو دست خود را بسوی آسمان بلند می نماید و می گوید : ای پروردگار ! ای پروردگار ! ای پروردگار! در حالیکه خوراکش و نوشیدنش از حرام، پوشاکش از حرام و از حرام تغذیه نموده پس چگونه دعایش مستجاب گردد (۱؟).

۱- روایت مسلم ۸۵/۳.

از کعب بن عجره رضی الله عنه روایت است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: (ای کعب پسر عجره! گوشتی که از حرام بروید، آتش دوزخ سزاوارش است).^۱

لذا از این آیات و احادیث روشن می گردد که حصول رزق حلال سبب خوشبختی مسلمان در دنیا و آخرت شده بر عکس کسب حرام انسان را به بدبختی های دنیوی و اخروی کشانیده مانع قبول دعا و عبادت وی می شود. پس هر آنچه‌یزی را که اسلام، خوردن، تعامل، و استعمالش را حرام قرار داده یا اینکه باعث ضرر می شود، تجارت و زراعت آن نیز حرام است مانند زراعت و تجارت مواد مخدر. این عذر پذیرفته نمیشود که شخصی بگوید من مواد مخدر را کشت می کنم تا بالای کفار

۱- روایت ترمذی ۲/۵۱۳.

بفروشم، مسلمان اجازه ندارد اشیای حرام را رواج دهد و اجازه ندارد حیوان خنزیر را پرورش داده و بالای نصاری بفروشد، پیامبر خدا ﷺ فروش انگور حلال را بالای کسیکه از آن شراب می سازد حرام قرار داده است.

فلهذا حصول رزق و دارائی از راه مواد مخدر چه زراعت یا تجارت باشد، حرام بوده باعث بدبختی ها و رنجها می شود، چنانکه بسیاری از پیشه وران این مواد در ابتداء پول هنگفتی را بدست می آورند ولی بلاّخره به مشکلی دچار می شوند که همه دارو ندار شان به بادفنا رفته و تهیدست می شوند، پس باید از چنین مردمان عبرت گرفت، و از خداوند خواستار روزی پاک و حلال شد، و در پی کارها و پیشه های مباح شویم، تا رضامندی خداوند را حاصل نمایم.

(مترجم)

تعریف مواد مخدر

تعریف لغوی مواد مخدر - مخدرات یا مخدر از کلمه (الخدر) گرفته شده که بمعنای ضعف سستی ، نرمی و ناتوانی است همچنان به معنای سردی نیز آمده ، در مجموع معنای ترس، کندی، حیرانی، تردد، تنبلی، بی غیرتی و بی همتی را در بر می گیرد و همه این صفات در شخص معتاد به مواد مخدر و هرنشه کننده دیگرچه جامد و چه مایع باشد، پیداست.

تعریف اصطلاحی مواد مخدر: در باره مواد مخدر تعریفات زیادی آمده که بهترین این تعریف ها اینست: (هر

مواد خام یا ساخته شده که دارای عناصر تحریک کننده یا تسکین دهنده که در غیر موارد طبی یا صنعتی بکار برده شود و استعمال این مواد شخص را به مداومت و عملی شدن و معتاد شدن بکشاند و ضررهایش بالای افراد اجتماع چه از نگاه جسمی یا روحی و یا اجتماعی ظاهر گردد مواد مخدر گفته می شود (این تعریف همه انواع و اقسام مواد مخدر موجوده را در عصر حاضر و آنچه در آینده کشف شود در بر می گیرد).

انواع مواد مخدر:

مواد مخدر را میتوان به سه دسته تقسیم نمود:

۱- مواد مخدر طبیعی که از نباتات

بدست می آید مثل چرس، افیون، (کوکنار)،

نبات پان و تنباکو.

۲- مواد مخدر مصنوعی: این مواد از شیره نباتات مخدر گرفته شده و بعد از تعاملات کیمیاوی ساده که بالای آنها اجرا می گردد و در نتیجه شکل آنها تغییر می دهد، و عبارت از هیروئین ، کوکائین ، کودائین و موروفین می باشد.

۳- مواد مخدر اختراع شده : این مواد مخدر با دو نوع بالا که از نباتات و یا شیره آن بدست می آید ارتباطی نداشته و از بعضی مواد کیمیاوی ترکیب شده بدست می آید ولی تأثیر آن همانند مواد مخدر طبیعی و مصنوعی می باشد مانند مواد خواب آور ، ضد خواب ، تسکین دهنده و بیهوش کننده، و خطرناکترین

این مواد که استعمال کننده را معتاد میسازد همانا
هیروئین، کوکائین، مورفین، افیون، چرس
میباشد.

حکم مواد مخدر

دین مبین اسلام انسان را به همه خوبی ها و
استفاده از هر آنچیزیکه مفید تمام میشود امر نموده و از
هر آنچیزیکه زیان آور است منع می نماید قسمیکه در
حدیث شریف آمده: (به خود و دیگران زیان مرسان)^۱ به
همین منظور استفاده از مواد مخدر را دین اسلام حرام
قرار داده است چون باعث ضرر جسمی و مفسد زیادی
می شود، و همانطوریکه شراب و سائر مواد نشه آور
ضررهای بی شماری دارد مواد مخدر نیز باهمه انواع و

۱- روایت ابن ماجه

اقسامش خساره های جانی، مالی، اجتماعی و اخلاقی را در پی دارد، زیرا علت و انگیزه در بین هر دویکی می باشد. به همین منظور دلایل حرام بودن مواد مخدر را که قرآن کریم و سنت مطهر پیامبر اسلام ﷺ و اجماع امت و قیاس بیان نموده خدمت تان ذکر می نمائیم.

دلیل از قرآن کریم:

* خداوند ﷻ می فرماید:

﴿ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ

عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ

وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ

الْمُقَلِّدُونَ ﴿ الأعراف: ١٥٧ ﴾

ترجمه: (آنهائیکه پیامبر نبی امی - ناخوان - را پیروی می کنند که نام او را در نزد خود هم در تورات و هم در انجیل نوشته می یابند، ایشانرا به معروف یعنی پسندیده امر می کند و ایشان را از منکر یعنی ناپسند باز می دارد، و برای شان چیزهای پاک را حلال می گرداند و برای شان چیزهای پلید را حرام می سازد و بارهای سنگین شان، و طوقی را که برگردن شان است برمی دارد).

علما از آیه مبارکه فوق این اصل مسلم را استنباط

نموده اند که هر چیز خوب و پاکیزه مباح و هر چیز پلید

و خبیث حرام می باشد. پس اگر ما مواد مخدر را زیر

این اصل قرار دهیم آیا انسان عاقل و هوشیار چنین خواهد گفت که این مواد مخدر خوب و پاک و مباح است؟ گمان نکنم که شخصی چنین بگوید، بلکه همه مردمان عاقل متفق به پلیدی و حرام بودن مواد مخدر هستند چون ضررها و زیانهای بی شمار در آن نهفته است که به همه هویدا و آشکار است.

* خداوند ﷻ می فرماید:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ﴾ النساء: ۴۳

ترجمه: (ای مومنان! زمانیکه نشه هستید به نماز نزدیک مشوید تا هر آنچه را می گوئید بدانید).

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ﴾

وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ

وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا ﴿البقرة: ۲۱۹﴾

ترجمه: (از تو در باره شراب و قمار می پرسند، بگو در آنها برای مردم گناه بزرگ و منفعت های است، و گناه آن از نفع آن بزرگتر است).

خداوند می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ

وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ

لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿۱۰﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ

الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ

وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْهَوْنَ ﴿المائدة: ۹۱﴾

ترجمه: (ای مومنان! شراب، قمار، سنگ های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از

کردار شیطان بنابراین از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید، بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند، و شما را از ذکر خداوند و از نماز باز دارد، پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمیکنید؟!).

در آیات فوق که خداوند عز وجل شراب را به تدریج را برانسان حرام قرار داده، زیان های گوناگون آنرا نیز بیان نموده است و کلمه (خمر) یعنی شراب به معنای پنهان و پوشش می باشد (عقل را می پوشاند) پس همین خواص بلکه بالاتر از آن در مواد مخدر وجود دارد.

شیخ الإسلام ابن تیمیہ رحمته اللہ علیہ می فرماید: استعمال مقدار کمی چرس نزد اغلب علماء مانند باقی مواد نشه حرام است و فرقی بین اشیای نشه آور از لحاظ اینکه

خوردنی یا نوشیدنی جامد و یا مایع باشد وجود ندارد.^۱

خداوند می فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ

كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ النساء: ۲۹

ترجمه: (و خویشتن را مکشید حقا که خداوند به شما مهربان است).

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى

الطَّهَارَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ البقرة: ۱۹۵

ترجمه: (و خود را بدست خویش به تهلکه نیندازید).

این دو آیت حفظ صحت بدن و عدم افگندن نفس را در هلاکت، بالای انسان واجب قرار میدهد (در صورتیکه

---

۱ - مجموع فتاوی جلد ۳۴ صفحه ۲۵۴

مصلحت بالاتر مانند جهاد در راه خداوند وجود نداشته باشد) حال آنکه علم طب ضررهای ناشی از مواد مخدر بالای صحت و کشانیدن معتاد به این مواد را به دیوانگی و حتی مرگ ثابت نموده است.

اطبا و دانشمندان زیان های این مواد را بطور مستند ذکر نموده اند، شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمته الله و امام زرکشی رحمته الله به برخی از ضرر های این مواد اشاره نموده اند، ابن تیمیه رحمته الله چنین می فرماید: (چرس شخص معتاد را نشه نموده وی را مست و بی هوش می نماید، نامردی، زن صفتی و دیوئی را در نفس معتاد جا می دهد حتی بالای مزاج تأثیر نموده انسان بزرگ وقوی را چون اسفنج ضعیف و ناتوان گردانیده در مقابل پرخور گردیده، و باعث دیوانگی انسان میشود، چنانکه سرنوشت اکثر معتادین به این مواد

به دیوانگی پیوسته است).^۱

زرکشی رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ چنین می نگارد: (بعضی مردم با استعمال

این مواد به مرحله رسیده اند که عقل و هوش خود را از

دست داده حتی منجر به مرگ شان شده است).^۲

دلیل از سنت مطهر :

* - از عبدالله رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ روایت است که پیامبر

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فرموده است: (هر چیز نشه کننده شراب است،

و هر شراب حرام است).^۳

* - از جابر بن عبدالله رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ روایت شده که پیامبر

خدا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فرموده اند: (آنچه مقدار زیادش نشه نماید،

پس مقدار کم آن نیز حرام است).^۱

---

۱ - مجموع فتاوی جلد ۳۴ ص ۲۰۵

۲ - زهر العریض ص ۱۰۲

۳ - متفق علیه

* - ام سلمه رضی اللہ عنہا چنین روایت می کند: (پیامبر خدا از هر آنچه که نشه می نماید و سستی و ناتوانی را به بار می آورد منع نموده است)^۱.

احادیث بالا به صراحت شراب و هر نشه آور دیگر را حرام قرار داده است ، و مواد مخدر نیز مانند سایر اشیای نشه آور داخل این حکم بوده بلکه در هلاک نمودن و از بین بردن انسان به مراتب بلندتر از آنهاست.

ابن حجر رحمته اللہ علیہ در فتح الباری چنین می فرماید: (بدون قید، علما از فرموده پیامبر صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم) (هر نشه آور حرام است) استنباط نموده اند که هر آنچه نشه آور است ، اگر چه

۱- روایت ابو داؤد ۸۷/۴

۲- روایت احمد ۲۷۳/۴

آشامیدنی هم نباشد، حرام است، پس چرس و غیره درین حکم داخل است).^۱

عظیم آبادی رحمته الله قول طیبی رحمته الله را در عون المعبود چنین نقل می کند: (بعید نخواهد بود که در حرام بودن چرس و بنگ و هر آنچه که باعث سستی و زوال عقل می شود، از این حدیث دلیل گرفت چون سبب و علت - بی هوشی - در همه یکی است).^۲

دلیل اجماع:

اجماع امت را بر حرام بودن مواد مخدر و هر آنچه که سبب بی هوشی، مستی و نشه می شود چه مایع باشد یا جامد، علمای ذیل تاکید می نمایند، امثال شیخ الإسلام

۱- فتح الباری ۳۸/۱۰

۲- عون المعبود ۱۲۷/۱۰

ابن تیمیه رحمته الله، زرکشی رحمته الله، عظیم آبادی رحمته الله، ابن حجر الهیثمی رحمته الله، خطابی رحمته الله، عراقی رحمته الله، قرافی رحمته الله و غیره و کسیکه آنرا حلال بداند کافر است، و امامان چهار مذهب بخاطر نبودن این مواد در عصر شان ابراز نظر نکرده اند.

دلیل قیاس:

*- در استعمال مواد مخدر تجاوز بالای نیازمندی های پنجگانه که اسلام در راه حفظ و نگهبانی آنها با همه وسایل و امکانات کوشیده است (حفاظت از دین، جان، نسل، مال، عقل) و تجاوز بالای هر یک از این نیازمندی ها را جنایت بسا بزرگ خوانده و بخاطر حفظ و نگهداشت فرد و جامعه مجازات شدیدی را بر جنایت کاران این نیازمندی ها وضع نموده است.

* - مواد مخدر بالای فرد و جامعه تاثیرات بد و خطرناکی، از لحاظ دینی، صحی، اقتصادی، امنی و روانی دارد، پس همچو ضررهای ناشی از مواد مخدر در ذات خودش برای منع و سرزنش استعمال کننده آن کافیهست.

* - مواد مخدر مانند شراب مسلمان را از ذکر خداوند و از نماز باز می دارد، مواد مخدر همراه با بی هوشی و نشه، سستی کسالت و ضعف را به بار آورده که شاید ساعت ها طول بکشد، خداوند $\text{عَلَّامٌ مِّنْ دُونِهَا}$ می فرماید: ﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ

الْعُدُوَّةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ

الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْهَوْنَ ﴿ المائدة: ۹۱

ترجمه: (بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله

شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند و شما را از ذکر خدا و از نماز باز دارد، پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید؟!^۱

استعمال مواد مخدر راه را برای جرایم و جنایات بزرگ هموار نموده و معتاد را به ارتکاب جرمه و جنایت می کشاند، شخص معتاد به مواد مخدر بخاطر بدست آوردن این مواد جاننش را در خطر مرگ انداخته همه سختی ها را متحمل میشود و اگر ناچار آید دست به غارت، دزدی و قتل خواهد زد، بررسی و تحقیقات زیادی که با بعضی زندانیان صورت گرفته است تأیید و تصدیق کننده آنچه گفتیم می باشد.

۱- سورت مائده ۹۱/

حکم زراعت و تجارت مواد مخدر

زراعت مواد مخدر و تجارت آن، با وجود انگیزه های مختلفش حرام است، زیرا ضرر و زیان آن بالای فرد و جامعه بطور مستقیم تاثیر می نماید، در عین زمان همکاری با تجاوز فساد و پخش فرومایگی و همدستی با جنایت کاران و مجرمین می باشد خداوند ﷻ چنین می فرماید:

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ﴾

المائدة: ۲

ترجمه: (و در نیکو کاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و در گناه و ظلم کمک ننمائید).

و در سنت پیامبر بزرگ اسلام دلایل مشخص و مستندی مبنی بر حرام بودن خرید و فروش شراب وارد شده منجمله آنچه از جابر رضی الله عنه روایت است که

رسول الله ﷺ فرموده اند: (به تاکید خداوند فروش شراب لاشه مردار، خنزیر، خوک - و بت ها را حرام نموده است). متفق علیه.

دلایل واضح مبنی بر آنکه خداوند استفاده و منفعت از هر آنچه حرام است منع نموده وجود دارد، پس خرید و فروش، و استفاده از پول آنرا نیز حرام قرار داده است، از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر بزرگ اسلام فرموده اند: (خداوند یهود را هلاک کند، که چربی را بر ایشان حرام نمود سپس آنرا فروختند و از پولش استفاده نمودند). متفق علیه.

پس نظر به دلایلی که ذکر شد به طور آشکار برای ما ثابت می شود که هر آن چیزیکه دارای خواص بی هوش کننده و نشه آور - خمر - باشد حرام است و مواد مخدر نیز

دارای چنین صفات بوده، مثل شراب خرید و فروش آن ممنوع و حرام می باشد.

پس هر آنچیزی را که خداوند عز و جل حرام نموده است و از خرید و فروش آن منع نموده بدیهی است که تجارت با مواد مخدر نیز داخل این حکم است پس واضح می شود که تجارت با مواد مخدر و پیشه گرفتن و بدست آوردن فایده بوسیله آن حرام است، خداوند عز و جل در مورد بدست آوردن مال از راه های نامشروع چنین می فرماید: ﴿وَلَا

تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ﴾ البقرة: ۱۸۸

ترجمه: (و مال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید) در مورد بدست آوردن مال از راه های نامشروع و ناحق علمای تفسیر چنین اموال را به دو دسته تقسیم نموده اند:

* - بدست آوردن مال از راه ظلم، (دزدی، خیانت، غارت) و هر آنچه که سرانجامش به این کارهای ناشایسته می کشاند.

* - بدست آوردن مال از راه هایکه منع قرار داده شده است مثل بدست آوردن مال از راه قمار و پیمان و قرار دادهای نامشروع و حرام مثل سودگرفتن، و فروش آنچه که خداوند منفعت بردن از آن را حرام قرار داده است، مثل شراب و هر چیزیکه مثل شراب باشد مانند مواد مخدر، پس بدست آوردن مال از راه های که ذکر شد همه حرام بوده، اگر چه با توافق و رضایت هر دو طرف صورت گرفته باشد.

کسب و منفعت از راه تجارت و زراعت مواد

مخدر نظریه حدیث شریف ذیل حرام می باشد.
پیامبر ﷺ فرماید: (به تاکید هرگاه خداوند چیزی را حرام
نماید، پول آنرا نیز حرام قرار می دهد).^۱ همینطور کشت و
زراعت مواد مخدر ناجایز و حرام می باشد چون این کار
باعث ترویج مواد مخدر بین اقشار جامعه شده در نتیجه
خشم و غضب خداوند را بیار می آورد و درعین وقت
کسیکه آنرا کشت می نماید به مبتلا شدن و معتاد شدن و
رواج یافتن این مواد مهلک در بین مردم رضایت
دارد، و معلوم است رضایت و خشنودی در گناه، گناه شمرده
می شود.

چنانکه علمای فقه فروختن انگور را بالای کسیکه از
آن شراب می سازد حرام قرار داده اند همچنان فروش

---

۱ - روایت الدار قطنی ۷/۳

سلاح را در وقت فتنه نیز حرام گفته اند، پس باز داشتن از کشت مواد مخدر و تجارت با آن سزاوارتر از شراب و فروش سلاح در وقت فتنه می باشد.

پیامبر ﷺ چنین می فرمایند: (خداوند ﷻ بر شراب، و شیره کش آن، و نوشنده و ساقی آن، و فروشنده، و خریدار آن، حامل و بارکش آن و بار شده بسویش، و برخورنده پولش، لعنت و نفرین فرستاده است).^۱

ابن حزم رحمته الله در کتاب محلی می نگارد: (هر چیزیکه مقدار زیادش کسی را نشه و بی هوش کند پس یک قطره یا اضافه تر از آن تا مقدار زیادش شراب بوده،

---

۱ - روایت طبرانی در کبیر ۵۰/۹

تصرف، فروش، نوشیدن استعمال نمودن آن بالای همه حرام است.^۱

ابن عابدین رضی الله عنه می فرماید: (و در مورد فروش چرس از ابن نجیم رحمته الله " که از علمای معروف حنفی است " پرسیده شد که آیا جایز است؟ در جواب نوشت: جایز نیست، لذا ازین جواب فهمیده می شود که ناجایز بودنش به معنای حرام بودن است...^۲

ابن قیم رحمته الله می فرماید: (هر چیزیکه نشه آور است خواه مایع باشد یا جامد، در حکم شراب داخل است... و لقمه نفرین شده (چرس) نظریه احادیث صحیح و مستند

۱- علی ۷/ ۵۶۲

۲- حاشیه ابن عابدین ۶/ ۴۵۴

پیامبر ﷺ که طعنی در سندش و اجمالی در متنش نیست
شراب محسوب شده است).^۱

حکمت در حرام بودن مواد مخدر

دین مبین اسلام رحمتی بر بندگان خداوند ﷻ است ،
خداوند ﷻ پیامبرش ﷺ را مخاطب قرار داده می
فرماید: _____:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴾ الأنبياء: ۱۰۷

ترجمه: (و ترا جز مرحمتی برای جهانیان
نفرستادیم).

این رحمت و مهربانی بطور آشکار در رهائی
بشریت به واسطه پیامبر بزرگ اسلام محمد ﷺ زمانیکه
آنها را از تاریکی به روشنی، و از نادانی و گمراهی و

۱- زاد المعاد ۴/ ۴۶۳

پرستش بندگان، به عبادت و بندگی پروردگار جهان، و از تنگی دنیا به فراخی آخرت کشانید، واضح است.

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ

فَأَنْقَذَكُمْ مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۰۳﴾ آل

عمران: ۱۰۳

ترجمه: (و شما برکناره گودالی از آتش قرار داشتید پس شمارا از آن نجات داد به این ترتیب خداوند آیات خود را به شما بیان میکند تا باشد که شما راه یابید).

و از نشانه های مهربانی و عطوفت پیامبر ﷺ بر عالمیان توصیه نمودن آنها به نیکی و باز داشتن آنها از بدی، و حلال گردانیدن چیزهای پاک و حرام گردانیدن چیزهای ناپاک و نجس برای آنها می باشد چنانکه سختی ها و زنجیرهای قهر را از بندگان خدا کنار

گذاشت، پس در شریعت اسلامی آنچه که بالاتر از وسع و طاقت انسان باشد وجود ندارد و این فضل و مهربانی و منت بزرگ خداوند ﷻ بالای بندگانش است خداوند ﷻ می فرماید ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَغْنَتْكُمُ إِنَّا اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ البقرة: ۲۲۰

ترجمه: (و اگر خداوند بخواهد شما را به زحمت می اندازد حقا که خداوند غالب و باحکمت است).

برای آنکه به ما روشن گردد که چرا اسلام مواد مخدر را حرام گفته، نظر دقیق در تاثیر این مواد بالای نیازمندی های پنجگانه که به اتفاق همه حفاظت و نگهداری از آنها واجب است (حفظ دین، جان، نسل، مال و عقل) نظر اندازی می نمایم.

بدون شک که مواد مخدر تاثیر عمیق بالای این

نیازمندیها نموده، بنیاد و تهداب آنرا متزلزل و ویران می سازد، و می توان در بخش های ذیل آنرا واضح ساخت:-

الف: - از جمله این نیازمندیها یگانه چیزیکه بطور مشخص به سبب مواد مخدر آسیب پذیر است عقل انسان است، این نعمت بزرگ که پروردگار عز وجل برای انسان لطف نموده و انسان بوسیله آن راه های خیر و هدایت را درک نموده، و پروردگار خود را عبادت می نماید. خداوند عز وجل در قرآن کریم عاقلان را در چند موضع تعریف و تمجید نموده است، اما وقتیکه عقل در راه درست و صحیح کار گرفته نشود، جای تاسف است، خداوند عز وجل از حال دوزخیان در حالیکه آنها فریاد می زنند چنین حکایت میکند: ﴿ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا

كَا فِي أَحْتَبِ السَّعِيرِ ﴿۱۰﴾ الْمَلِكُ:

ترجمه: (ومی گویند اگر در دنیا گوش فرا می

دادیم یا تعقل می کردیم حالا در زمره اهل دوزخ نمی

بودیم). در جای دیگری می فرماید: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لِمَنْ كَانَ

لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْفَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿۳۷﴾ ق:

ترجمه: (بی گمان درین پند نیست برای کسیکه

صاحب دل باشد یا گوش فرا دهد و متوجه باشد).

همین عقل انسان بود که خداوند آنرا پیشوا و

جانشین در روی زمین قرار داد و همه موجودات را

برایش مسخر کرد ولی بازهم قربانی جرعه از شراب یا

پارچه از چرس یا افیون و غیره پلیدی ها میشود! پس

افسوس به حال کسیکه عقل خود را قربانی این چنین

لذت ها و خوشی های خیالی و کوتاه مدت نموده آنرا

تباه و برباد می دهد، این لذت و مستی های خیالی، آفات و مصایب خطرناکی در پی دارد که انسان را بدتر از حیوانات می سازد، پس چه فرقی میان شخصیکه عقل خود را توسط شراب به بربادی می کشاند و شخصیکه بوسیله مواد مخدر آنرا تباه می کند؟! همه دیانت های آسمانی گذشته توجه خاص به این نیازمندیهای پنجگانه داشته اند پس آیا ممکن است، دین اسلام که آخرین دیانت ها در روی زمین است و همه خوبیهای خاص و عام را در بر دارد راضی به آن باشد تا فردی از افراد منسوب به آن دیوانه وار چیزی رانداند و یا بطرف دیوانگی روان باشد؟! ابداً اینطور نخواهد بود و این پلیدی ها را ابداً برای آنها اجازه نخواهد داد.

ب:- مواد مخدر فساد دینی را به بار می آورد،

دینی که بخاطر آن انسان آفریده شده است خداوند عز وجل

می فرماید: ﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِي ﴾

الذاریات: ۵۶

ترجمه: (جن و انس را نیافریده ام مگر برای اینکه مرا پرستش کنند). مواد مخدر همانند شراب پلید و از عمل

شیطان است خداوند عز وجل می فرماید: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَهْوَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ

فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾ المائدة: ۹۰

ترجمه: (ای مومنان! شراب، قمار، سنگ های نصب

شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید

است از کردار شیطان، بنابراین از آن دوری کنید تا

باشد که رستگار شوید، بی گمان شیطان می خواهد تا به

وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد

کند، و شمارا از ذکر خداوند و از نماز بازدارد، پس آیا شما از این اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید؟!؟

مواد مخدر بنده را از نماز و ذکر خداوند باز می دارد، و هر چیزیکه مانع عبادت بنده شود مانند شراب است و فرقی میان آنها نیست مثل چرس، بنگ، هیروین، افیون و غیره... پس زیان مواد مخدر بالاتر از شراب است چون شیطان شخص معتاد به مواد مخدر را از نماز، ذکر خداوند، قرائت قرآن و همه عباداتی که به طهارت، وپاکی قلب و اخلاص ضرورت دارد مانع واقع می شود، شخص معتاد به مواد مخدر، قادر به چنین اعمال نیک شده نمیتواند، چون خودش فاقد عقل و هوش است و فرقی میان پاکی و پلیدی، خوبی و بدی را کرده نمیتواند، و اینجاست که حکمت خداوند عز و جل در

مباح نمودن اشیای پاک و خوب، و حرام نمودن ناپاکی
ها و پلیدی ها ثابت می شود، پس بدانیم که خداوند
ﷻ برای بندگانش نکوئی و سودمندی را برگزیده ولی
اکثر مردم از آن غافلند.

ج:- مواد مخدر راه را برای تلف و بربادی مال
هموار می سازد همین مال است که وسیله قوام زندگی
مردم است، خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ
أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ النساء: ۵

ترجمه: (و اموال خود را که خداوند آنرا وسیله
قوام زندگی شما گردانیده است به بی خردان
مدهید) پس شخصیکه خود را به مواد مخدر مبتلا و معتاد
می نماید از نادان ترین و بی خردترین مردمان خواهد

بود چون وی پول و مال خود را در راهی به مصرف می رساند که ضرر و زیان آن بطور مستقیم به عقل و بدنش وارد می شود و درین راه تا وقتی مصرف می نماید تا آنکه تهیدست و بینوا شود.

اگر ما شخصی را ببینیم که همه روزه مقداری از پول خود را می سوزاند آیا نمی گویم این شخص دیوانه است؟ و آیا وی را ازین عمل دیوانه وارش باز نمیداریم؟ پس چطور به شخصی که عقل و بدن خود را با مال خود می سوزاند؟ نمیتوان وی را دیوانه نامید؟! شخص معتاد به مواد مخدر بخاطر بدست آوردن آن خود را در خطر مرگ قرار داده همه سختی ها را متحمل می شود، و اگر ناچار شود دست به دزدی، غارت و قتل خواهد زد، این حقیقتی است که اشخاص

مبتلا به آن بخاطر بدست آوردن این مواد به چنین اعمال
ناشایسته اقدام نموده اند.

د:- استعمال مواد مخدر شرف، آبرو، و پیوندها را
در معرض بدنامی قرار میدهد، انسانیکه عقل، خرد، حیاء
و دین خود را از دست داده باشد چطور میتواند آبرو و
عزت خود را نگهدارد؟ بعضی از علما گفته اند که
شخص معتاد به مواد مخدر بی غیرت و دیوث می باشد
و اگر تجاوزی بالای ناموس و آبرویش صورت بگیرد
اعتنائی با آن نکرده عکس العمل نشان نمیدهد.

ه:- مواد مخدر باعث امراض گوناگون شده
انسان را به هلاکت میکشانند، پس چنین مواد مهلک و
خطرناک چطور بر خوردی بانفس انسانی خواهد داشت،
آنکه خداوند حفاظت و نگهبانی اش را برانسان واجب

گردانیده و از افگندن آن در تهلکه باز داشته است.

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾

البقرة: ۱۹۵

(و خود را بدست خویش به هلاکت نیندازید) و

همچنان می فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ النساء: ۲۹

ترجمه: (و خویشتن را مکشید) مواد مخدر راه

تباهی و هلاکت را هموار می سازد از همین جاست که

شفا خانه های عقلی و عصبی پر از قربانیان مواد مخدر

بوده اکثر آنها بسبب سکتة قلبی چشم از دنیا می پوشند،

پس اندکی شک و تردید در حرام بودن این وبای

خطرناک که نیازمندیهای پنجگانه را همه از بین می برد

باقی نخواهد ماند.

نگهداشت از این نیازمندی ها را خداوند برانسان

واجب گردانیده و از هرگونه تجاوز و جنایت بالای آن منع نموده است ، پس چگونه به چیزی راضی شد که سرانجام انسان را به مرگ می کشاند!؟

فتاویٰ علما و فیصله های سازمان های جهانی در

مورد مواد مخدر

* فتاویٰ علما در باره مواد مخدر:

از امامان مذاهب و علما در باره مواد مخدر تا قرن ششم هجری کدام نظر و فتوایی روایت نشده است چون در عصر و زمان آنها این مواد وجود نداشت ،بعدها زمانیکه علما این مواد را شناختند در باره آن به طور مفصل صحبت نموده اند.

حالا نظریات و فتاویٰ بعض از علمای مذاهب

چهارگانه را بطور نمونه ذکر می نمایم:

* - امام التمرتلی حنفی رحمۃ اللہ علیہ در شرح متن قدوری چنین می نویسد: (خوردن بنگ، چرس، آفیون جایز نبوده، همه حرام است، چون عقل را فاسد ساخته تا آنکه شخص، معتاد عیاش، هرزه، فاسد و بی ننگ شده و او را از نماز و ذکر خداوند جل جلالہ باز می دارد) ^۱.

* - ابن عابدین حنفی رحمۃ اللہ علیہ فرمود: (خوردن بنگ و چرس حرام است زیرا هر آنچه بیکه به عقل خلل وارد نموده و آنرا برهم زند، جایز نیست) ^۲.

۱- شرح الجوهرة علی متن القدوری ۲۷۰/۲

۲- حاشیه ابن عابدین ۶/۴۵۷

* - امام قرافی مالکی رحمته الله می نگارد: (تناول افیون، بنگ و سیکران^۱ بقدریکه بالای عقل و حواس انسان تاثیر منفی نماید جایز نیست).^۲

همچنان در تهذیب الفروق می گوید: (علمای اهل این زمان به حرام بودن نبات معروف به چرس که اهل فسق و فجور آنرا استعمال می نمایند متفق اند).^۳

* - ابن حجر الهیتمی شافعی رحمته الله می فرماید: (اگر ثابت شود که این مواد مخدر نشه آور است و عقل را می پوشاند استعمال آن از گناه های بزرگ و فسوق مانند شراب است، پس هر آنچه بیکه بانوشیدن و استعمالش، تهدید خداوند

۱- گیاهیست که با خوردن آن انسان مست می شود.

۲- الفروق ۱/ ۲۱۸

۳- تهذیب الفروق ۱/ ۲۱۴

وارد شده، این مواد نیز در حکمش داخل است، چون علت مشترک ((زایل شدن عقل)) در هر دو وجود دارد^۱.

*- البهوتی حنبلی رحمته میگوید: (و خوردن چرس نشه آور مباح نیست).^۲.

*- شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمته می فرماید: (اما چرس ملعون نشه آور، مانند دیگر اشیای نشه کننده بوده، و به اتفاق علما هر چیز نشه آور حرام است، بلکه هر آنچه‌یکه عقل را زایل و بی اختیار می نماید خوردن و نوشیدن آن حرام است، اگرچه درذاتش از نشه کننده ها هم نباشد مانند

۱- الزواجر ۲۱۲/۱

۲- کشاف القناع ۱۸۸/۶

بنگ، پس هر نشه آور سزاوار فرمان الهی (شلاق) و هر آنچه‌یکه نشه آور نیست سبب تعزیر (سرزنش) می شود)¹.

ابن قیم جوزی رحمته الله نگاشته: (پس در حرام بودن فروش شراب، فروش هر گونه نشه آور خواه آشامیدنی باشد یا جامد، شیره چیزی باشد یا پخته شده، داخل است، فلهذا شیره انگور، شراب ساخته شده از کشمش، خرما، جو، جواری، عسل، گندم و لقمه لعنت شده (چرس) این لقمه فسق و دگرگون کننده همه داخل این حکم هستند)².

۱- مجموع فتاوی شیخ الاسلام ابن تیمیه ۲۰۴/۳۴

۲- زاد المعاد ۴۶۳/۴

مفتی دیار مصر شیخ عبدالمجید سلیم در جواب
سوالی درباره مواد مخدر چنین جواب ارائه کرد:
(بدون شک و شبهه که استعمال این مواد حرام
است چون باعث زیان های بزرگ و ناگوار شده،
عقل را به تباهی کشانده، بدن را از بین می
برد، همچنان ضررهای بی شمار را از خود بجا
گذاشته که شریعت اسلامی هرگز به استعمال آن
اجازه نمیدهد و به حرام بودن آن حکم نموده
است)!

۹- فتوای علمای بزرگ عربستان سعودی:

علمای بزرگ عربستان سعودی با اتفاق آرا فتوای
صادر نمودند که قاچاقبران مواد مخدر اعدام گردند،

وترویج دهندگان آن سرزنش شود، تا از شر آنها جلو
گیری صورت گیرد.^۱

چنانکه کنفرانس جهانی مبارزه با نوشابه های
الکلی و مواد مخدر، که در ساحه دانشگاه اسلامی در
مدینه منوره در سال ۱۴۰۲هـ برگزار گردیده بود، بر لزوم
نبرد و مبارزه علیه نوشابه های الکلی و مواد مخدر با همه
وسایل ممکنه، و بر حرام بودن همه مشروبات الکلی
و مواد مخدر، این کنفرانس اعمال خود را به پایان
رسانید.^۲

این بود توضیحات و فتاوای علمای سرشناس
اسلامی که بطور واضح و صریح بر تحریم مواد مخدر با

۱- مجله البحوث الاسلامیه عدد ۸۷/۱۲ عام ۱۴۰۵هـ

۲- مجله البحوث الاسلامیه ۸۷/۱۲

انواع مختلف آن مانند: چرس، هیروئین، افیون، بنگ،
و غیره حکم صادر نمودند.

۱۰- فتاوی علمای اهل سنت ایران:

در آخر بحث دلیلی که جامع تمام ادله باشد ذکر می شود و
آن اینکه اگر در باره مواد مخدر از طرف شارع
الطبیعی هیچگونه دلیلی بر حرام بودن آن نمی بود، باز هم از
طریق دیگر حرام است و آن منع کردن والیان امر (دولت)
است که والیان امر استعمال، تجارت، زراعت، و هم حمل
و ..... آن را ممنوع قرار داده اند و برای آن قوانین مقرر
کرده اند و اطاعت از والی امر واجب است در حکمی که
در آن نافرمانی خدا و رسول خدا ﷺ باشد بر این مسئله
تمام مسلمین اجماع دارند چنانکه علامه نووی در شرح
مسلم باب طاعة الامراء ذکر نموده اند.

از این تایید می شود که ضرر مواد مخدر از مسکرات هم بیشتر و ممنوعیتِ شدیدتری را در بر دارد. و به همین خاطر مقننین، قانون تند و سختی وضع کرده و زراعت، تجارت و استعمال آن را ممنوع قرار داده اند. و سزاهایی برای متخلفین مقرر کرده و شدیداً مراقب آن هستند که این همه دل بر ممنوع بودن مواد مخدر است.^۱

فیصله سازمان های بین المللی درباره مواد مخدر:
* - در سال ۱۹۰۹ میلادی برای اولین بار کنفرانس جهانی در باره مواد مخدر دایر گردید، که کشور های اشتراک کننده خواستار بررسی مشکلات ناشی ازین مواد، و اثرهای ناگوار آن در اجتماع شدند،

۱- حاشیه رد المختار للشامی، ج ۶، ص ۷۷.

همچنان این کنفرانس در پایان کارش اعلامیه صادر نمود تا اقدامات لازمه در مورد مبارزه با این مواد خطرناک صورت گیرد.

*- برای دومین بار کنفرانس جهانی بر ضد افیون در سال ۱۹۱۲م در لاهای صورت گرفت که کشورهای اشتراک کننده متعهد شدند تا انتاج و صادر شدن این مواد را مراقبت نمایند تا این مواد تنها منحصر به امور دارویی گردد.

*- در سال ۱۹۲۵م کنفرانس جهانی در ژنیف دایر گردید، که اشتراک کنندگان این کنفرانس با اتفاق همه در جلوگیری از تجارت افیون و جزای قانونی بر قاچاقبران آن تاکید نمودند.

*- در سال ۱۹۳۶م کنفرانس جهانی برای بار دوم

در ژنیف دایر گردید، که از مهمترین فیصله های آن تسلیم نمودن مجرمین به چنگ قانون، و سهولت ارتباط با دوایر مبارزه با مواد مخدر بود.

*- در سال های ۱۹۶۱م و ۱۹۷۱م و ۱۹۷۲م کنفرانس های متعددی مبنی بر لزوم مراقبت و پیگیری مواد مخدر، و دواهای بیهوش کننده دایر گردید.

این بود فیصله های کشورهای متعدد جهان در مورد این مواد کشنده و مهلک، که در اواخر قرن بیست متوجه خطر این مواد شدند در حالیکه پیشوای بزرگ جهان حضرت محمد ﷺ از اینگونه موادی که نشه و سستی و کسالت را بیار می آورد، قبل از چهارده قرن مردم را بر حذر داشته و منع نموده بودند چنانکه ام سلمه رضی الله عنها از پیامبر

بزرگ اسلام ﷺ چنین روایت می کند (پیامبر خدا از آنچیزیکه نشه آور بوده ، سستی و ناتوانی را به بار می آورد منع نموده است)!

جزای معتاد، رواج دهنده، قاجاقبر، و کشاورز مواد مخدر:

اول:- جزای شخص معتاد به مواد مخدر: در مورد حرام

بودن مواد مخدر و تعیین جزای شدید برایشخاص

معتاد به آن اختلافی در بین علما وجود ندارد، بخاطریکه

وی با مرتکب شدن چنین عمل خود را در هلاکت می

افکند، درحالیکه خداوند انسان را در کتابش ازین عمل منع

نموده ، می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ البقرة: ۱۹۵

۱-روایت احمد ۴/۲۷۳

ترجمه: (و خود را بدست خویش به هلاکت نیندازید). چنانکه وی باین نادانی و بی پروائی مرتکب تجاوز و جنایت بالای بزرگترین نعمتی (عقل) که خداوند بروی ارزانی نموده، شده است و خداوند بسبب همین عقل انسان را وادار به طاعت او امرش نموده است.

مگر در مورد اینکه شخص معتاد به مواد مخدر مستحق چه جزائی میشود؟ آیا جزای شراب بروی لازم میشود یا اینکه سرزنش و تعزیر میشود؟ از علما دو قول روایت شده که رأی راجح و صحیح همان است که جزای شخص معتاد به مواد مخدر همانا فرمان الهی (شلاق) است مانند کسیکه شراب نوشیده باشد، این نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه، ابن القیم، امام ذهبی، امام زرکشی و دیگر علمای بزرگ اسلام است.

اسباب راجح بودن این نظریه:

ا- این نظریه علمای بزرگ اسلام می باشد.

ب- دلایلی که بر حرام بودن شراب آمده، مواد مخدر باتمامی انواعش چه مایع چه جامد چه نوشیدنی چه خوردنی داخل این حکم است.

ج- این حکم از طرف علمای بزرگ عربستان سعودی و سایر علمای بزرگ جهان اسلام صادر شده چنانکه قبلا ذکر گردید، در این فتوی چنین آمده: ((کسیکه مواد مخدر را استعمال نماید در حق وی حکم شرعی شراب خواری جاری میشود، اما اگر معتاد به این مواد شده باشد و قاضی جزای شلاق را بروی کفایت نبیند، پس میتواند در مورد این چنین اشخاص اجتهاد نماید و تلاش به خرج

دهد تا جزا و سرزنش مناسب بر آنها تعیین نماید،
اگر چه قتل هم باشد))^۱.

دوم: جزای رواج دهنده مواد مخدر:

ترویج مواد مخدر در اجتماع مسلمانان، اخلاق
وارزش ها را از هم پاشده، درعین حال سبب نشر بدی و
زشتی ها شده، کمک و همکاری در گناه و تجاوزگری که
خداوند ﷻ بندگان را از آن برحذر نموده، می باشد.

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾
المائدة: ۲ ترجمه: (و در گناه و ظلم کمک ننمائید).

بنا براین لازم است که جزای آن باز دارنده و
نکوهش کننده باشد هر چند جزای چنین اشخاص به حد
قتل هم برسد، چنانکه در متن فتوای علمای بزرگ سعودی

۱- مجلة البحوث الاسلامية ۱۲/۷۸.

در باره مواد مخدر آمده: (و کسیکه مواد مخدر را ترویج میدهد، چه از نگاه ساختن، یا وارد نمودن، یا خرید و فروش آن، یا هدیه نمودن آن به کسی، و یا غیره راه های دیگر، همه در نشر و پخش و ترویج آن یکسانند.

اگر برای اولین بار به اینکار اقدام نموده باشد لازم است که جزا و سرزنش سخت بروی تطبیق گردد، مثل حبس، شلاق و یا جریمه مالی یا هردو باهم، نظریه مقتضای حال شخص که قاضی هر آنچه را در حقش مناسب میبیند، و اگر این عمل دو باره از وی تکرار شد، پس جزای برایش تعیین گردد تا مردم از شرش رهائی یابند، اگر چه به حد قتل هم برسد، چونکه این شخص با این عملش از جمله مفسدین در روی زمین و از جمله کساناست که جرایم در نفسهای شان بطور بنیادی و عمیق جا گرفته و از

آن خلاصی ندارند، علما این مسأله را نیز بررسی نموده اند که قتل نوعی از انواع تعزیر و سرزنش می باشد)^۱.

سوم: جزای قاچاق بران مواد مخدر: -

قاچاق مواد مخدر تاثیرات بد بالای فرد و اجتماع همانند رواج دهنده آن دارد، بلکه بالاتراز آن است، بنابراین لازم است که جزا و کیفر قاچاق بران این مواد همانند و یا اضافه تر از ترویج دهندگان آن باشد، سازمان علمای بزرگ عربستان در باره قاچاقبران مواد مخدر چنین فرمان صادر نموده اند: (حکم جزای قاچاق بران مواد مخدر، قتل است، چون به سبب قاچاق این مواد، و داخل نمودنش در بین اجتماع، فساد بزرگ را به بار آورده و خطر آن نه تنها بالای خود قاچاق بر، بلکه بالای همه امت وتوده ها متوجه

خواهد بود، وارد کننده این مواد و شخصیکه آنرا از خارج بدست می آورد سپس برای ترویج دهندگان این مواد را تهیه می کند همه شان در یک صف قرار دارند)'.^۱

چهارم: جزای کشاورزان مواد مخدر :

کسیکه مواد مخدر راکشت می نماید و یا به صنعت آن می پردازد همه در یک حلقه با ترویج دهندگان این مواد قرار دارند، فلهمذا جزای کشاورزان این مواد تعلق به اجتهاد قاضی یا حاکم مسلمان دارد، اگر با سوختاندن، یا از بین بردن کشتزار، یا سرزنش کشاورز، با شلاق زدن و یا حبس نمودن، یا تعیین جریمه مالی بروی میتواند مانع این عملش در آینده شود، پس این کار را بکند، اگر کشاورز دو باره به این عمل دست زد، قاضی میتواند حکم به قتل وی کند،

۱- مجلة البحوث الإسلامية ۷۸/۱۲

چون کشت مواد مخدر از جمله بدترین انواع فساد و نشر
فرومایگی و اعلان منکرات در اجتماع می باشد- و قبلاً
جزای ترویج دهندگان این مواد را ذکر نمودیم، و جزای
آنها بر کشاورزان مواد مخدر کاملاً قابل تطبیق است . والله
اعلم.

خواننده گرامی: جزاهای را که علمای کرام بر معتادان
و ترویج دهندگان و قاچاق بران و کشاورزان مواد مخدر
تعیین نموده اند مبنی بر دلایل ذیل که در مورد منع خوردن
مال از کسب حرام، نشر و پخش فساد و فرومایگی در
اجتماع، و خرید و فروش آنچه را شریعت حرام قرار داده
است می باشد از جمله:-

اولاً:- خداوند عز و جل می فرماید: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم

بِالْبَاطِلِ ﴾ البقرة: ۱۸۸.

ترجمه: (و مال های خود را در بین خویش به ناحق
مخورید).

دوم: - خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا

تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ المائدة: ۲

(در نیکوکاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و
در گناه و ظلم کمک ننمائید).

سوم: - خداوند ﷻ می فرماید: ﴿إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ

اللَّهِ وَرَسُولَهُ، وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا

أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ

الْأَرْضِ ذَٰلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ

عَظِيمٌ﴾ المائدة: ۳۳

ترجمه: (بی گمان جزای کسانی که با خداوند و رسول او به

جنگ برمی خیزند و به فسادکاری در زمین سعی می ورزند اینست که کشته شوند یا به دار زده شوند یا دستها و پاهاى شان از طرف مخالف^(۱) بریده شود یا از زمین دور ساخته شوند (تبعید شوند).

چهارم: - پیامبر ﷺ می فرماید: (به تاکید خداوند فروش شراب، لاشه مردار، خنزیر و بت ها را حرام نموده است)^۲
پنجم: - پیامبر ﷺ می فرماید: (خداوند یهود را هلاک نماید، خداوند چربی را برایشان حرام نمود سپس آنرا فروختند، واز پولش استفاده نمودند)^۳.

ششم: - پیامبر ﷺ می فرماید: - (بی گمان هرگاه خداوند چیزی را حرام نماید، پولش را نیز حرام قرار میدهد)^۱.

۱- یعنی دست راست و پای چپ شان، والله اعلم

۲- متفق علیه.

۳- متفق علیه.

هفتم:- پیامبر ﷺ می فرمایند:- (خداوند ﷻ بر شراب، و شیره کش آن، و نوشنده، و ساقی آن، و فروشنده و خریدار آن، و بارکش آن و بارشده بسویش، و بر خورنده پولش لعنت و نفرین فرستاده است)^۱.

پس مواد مخدر بدتر از شراب است به همین منظور هر که در تجارت، کشت، ترویج و قاچاق این مواد به هر شکلی از اشکال و هرگونه انگیزه سهم داشته باشد مورد نفرین خداوند ﷻ قرار خواهد گرفت و مستحق جزای دنیوی و اخروی میگردد.

خوشا به حال آنکه به سخن گوش فرا می دهد، و

از پسندیده و شایسته پیروی می کند.

۱- روایت دار قطنی ۷/۳.

۲- روایت طبرانی ۵۰/۹.

فهرست

- ۱ ..... فضیلت رزق حلال
- ۹ ..... تعریف مواد مخدر
- ۱۰ ..... انواع مواد مخدر
- ۱۲ ..... حکم مواد مخدر
- ۱۳ ..... دلیل از قرآن کریم
- ۲۰ ..... دلیل از سنت مطهر
- ۲۲ ..... دلیل اجماع
- ۲۳ ..... دلیل قیاس
- ۲۶ ..... حکم زراعت و تجارت مواد مخدر
- ۳۳ ..... حکمت در حرام بودن مواد مخدر
- ۴۵ ..... فتاوی علمای و فیصله های سازمانهای جهانی

- ۴۵ ..... فتاویٰ علما در باره مواد مخدر:.....
- ۵۳ ..... فیصله سازمانهای بین المللی در باره مواد مخدر:.....
- ۵۶ ..... * - جزای شخص معتاد به مواد مخدر.....
- ۵۹ ..... * - جزای رواج دهنده مواد مخدر.....
- ۶۱ ..... * - جزای قاچاق بران مواد مخدر.....
- ۶۲ ..... * - جزای کشاورزان مواد مخدر.....

